

DELAJSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom,
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 12.

Sobota, 11. februarja 1933.

Leto VIII.

Konstruktivno in destruktivno delo.

V sedanjosti dobi se je silno udoma-
čilo označevanje političnega ali jav-
nega dela z besedama konstruktiv-
no in subverzivno ali destruktiv-
no delo. Konstruktivno delo pomeni
ustvarjajoče, gradeče delo, subver-
zivno ali destruktivno delo pa
pomeni rovarsko in razkrajajoče de-
lo. Za kapitaliste in njih ideološko
plast človeštva je konstruktivno sa-
mo delo, ki služi namenom kapita-
listične družbe, oziroma utrditvi po-
vojnih posledicah zrahljanega gospo-
darskega sistema. Vsako drugačno
pojavljanje v javnem življenju je po
njihovem mnenju subverzivno in de-
struktivno. In ta fraza je danes že
postala tako popularna, da marsi-
kdo, ki sicer pozna zakone razvoja
in zakone občestva človeške družbe,
veruje vanjo in se zgraža, če se po-
javi teza, ki to naziranje odklanja.

Temeljno načelo je v resnici kon-
struktivnost. Ali konstruktivnost ne
more in ne sme imeti namena, iz-
ključevati velikega dela človeške
družbe iz občestva. Konstruktivno
delo more torej stremeti le za tem,
da se na podlagi demokratičnega
sporazumevanja bolj in bolj odprav-
lja razredna razlika med gospodu-
jočimi in suženjskimi plastmi člove-
štva. Če se pokazujejo v človeški
družbi krivice, ki jih je danes nagro-
madenih, tedaj je konstruktivno delo
samo ono, ki odpravlja te krivice,
nikdar pa ne delo, ki direktno ali in-
direktno podpira krivice ali s svojo
tolerantnostjo daje potuho, da se kri-
vice utrjujejo.

Iz teh razlogov mora delavstvo
odklanjati očitke, da nima kon-
struktivne politike.

V čem obstoja delavska konstruk-
tivna politika, oziroma, kjer politike
ni, konstruktivno delovanje?

Predvsem delavstvo ustvarja
svoje organizacije v prepričanju, da
je današnje življenje borba. V de-
mokratičnih organizacijah zbira svo-
je sile s konstruktivnim programom.
Zakaj konstruktivno delo v pomenu
razvoja človeške družbe je samo
ono, ki ima namen, popraviti krivice
in urediti razmere demokratično, to
je, upoštevati ne privilegije, ne slu-
žiti direktno ali indirektno predsod-
kom, da so krivice večne, oziroma,
da mora delavstvo lepo pohlevno
capljati za razmerami in razvojem,
ki ga diktira krivični kapitalizem.

Imamo torej dve konstruktivno-
sti. Eno, ki hoče sistem utrditi in
eno, ki hoče sistem revidirati v prid
cele človeške družbe. Konstruktiv-
nost je oboje; prva se tiče ožjega
kroga, druga pa človeštva, predvsem
onega, ki danes prenaša huda soci-
jalna bremena. Konstruktivnost je
torej diametralno nasprotna.

Iz tega logično sledi, da je delav-
ska konstruktivna politika objektiv-
nejša in v naravnih zakonih uteme-
ljena. Ne more pa delavska konstruk-
tivna sila nikdar sodelovati z ono,
dokler ne sprejme tudi tega načela,
oziroma, med obema silama se vrši
borba in je rezultat odvisen od obeh
metod in jakosti sile.

Če je torej konstruktivna smer
delavstva pravičnejša, popolnejša, je
naravno, da mora biti tudi organiza-
cija delavstva popolnejša, demokrati-
čna in, kar je glavno, samozaveš-
tna in trdna v svojih načelih. Kon-
struktivnost delavskega gibanja za-
hteva samoraslost, popolno neodvis-
nost od tujih idiomov, ki tej kon-
struktivnosti nasprotujejo. Delavsko
gibanje mora poznati in se boriti le

Stradajoči rudarji dvigajo svoj glas.

Velikansko zborovanje rudarjev v Trbovljah.

Vedno večje praznovanje ših-
tov in na drugi strani rapidno narašča-
joča draginja povzročata med ru-
darji vedno višjo nezadovoljstvo in
ogorčenje. To je privedlo do tega,
da je ZRJ, podružnica Trbovlje, bila
primorana sklicati javno zborovanje
rudarjev za ponedeljek, dne 6. t. m., v
dvorani »Delavskega doma« v Tr-
bovljah.

Že četrte ure pred določenim ča-
som so se valile ogromne množice v
obširno dvorano, katero so napolnile
do zadnjega kotička, mnogo ljudi pa
je stalo na dvorišču, ker niso mogli
več v dvorano. Na obrazih zboro-
valcev se je zrcalilo ogorčenje. Iz-
gledalo je, da bo zborovanje poteklo
jako burno.

Točno ob 4. uri popoldne je otvo-
ril zborovanje s. F. Pliberšek in po-
dal besedo s. J. Arhu, da poroča o
vzrokih naraščajoče draginje in o
vzrokih prisilnega praznovanja ših-
tov. Pazno so sledili zborovalci nje-
govim izvajanjem. Govornik se je
najprej pečal z naraščajočo dragi-
njo. Ako bi bilo naše gospodarstvo
pravilno urejeno, bi lahko dobili da-
nes 1 kg bele moke za Din 2.70, na-
mesto da jo plačujemo že po Din
4.50, in je samo še vprašanje časa,
kdaj jo bomo plačevali še dražje.
Isto je z ostalimi živlenskimi po-
trebščinami. Ako bi bil konzum pre-
moga pri nas urejen, bi se lahko pri
sedanjih ših-
tih zaposlilo še 1850 ru-
darjev. Ako bi pa pri sedanjem šte-
vilu delavstva ostalo, potem bi la-
hko vsak delavec napravil na leto 115
ših-
tov več. To se pravi, pri pravilni
razdelitvi konzuma premoga bi se-

daj zaposleno delavstvo ne smelo
niti enega ših-
ta praznovati. Zboro-
valci so, dali duška velikanskemu
ogorčenju na račun tistih, ki so tega
krivi. Klici: živeti hočemo, dela in
jela nam naj dajo! so pretresali
dvorano, da je moral govornik pre-
kiniti z izvajanjem. Po umirjenju je
bila predlagana in sprejeta brzojav-
ka daljše vsebine, katera je bila ta-
koj odposlana na kraljevo vladu. V
brzojavki se v glavnem zahteva ta-
kojšnja pravilna razdelitev naročil
premoga drž. železnicam, ker sta
beda in obup delavstva v revirjih
TPD dosegla svoj višek.

Za tem je še poročal s. F. Pliberšek o lokalnih zadevah, pri čemur se je v splošno grajalo to, da
družba nekatere delavce na visoko
storilnih odkopih še vedno polno za-
posluje, medtem ko drugi komaj
ujamejo po dva ših-
ta. Obrazložil je
delavstvu namen pomožne akcije za
brezposelne in pozival na solidar-
nost.

Shod je bil ogromen protest pro-
ti razmeram, v katerih žive danes
rudarji. Priznati se pa mora, da so
se zborovalci, čeprav do skrajnosti
ogorčeni, zadržali jako dostojno in
niso niti reagirali na medklince goto-
vih elementov, ki so dirigirani z go-
tovie strani prišli na zborovanje, da
zaneti prepri in nered, samo zato,
da pravi namen zborovanja zabriše-
jo. V takih stvareh so si elementi
sedanje desne in nekdanje leve
skupni. Mi pravimo vidno, zato ker
pričenjajo v kalnem ribariti. Ali upa-
mo, da so se rudarji v letu 1920 in
1923 vendar nekaj naučili.

Nasilstvo fašistične reakcije v Nemčiji.

Pride čas, ko bo delavstvo vrnilo šilo za ognjilo.

Ustavna pruska vlada odstavljena.

Baron Papen je bil imenovan za
državnega komisarja Prusije dne
20. julija l. l. Že prej je hotel odvzeti
oblast ustavni Braun-Severingovi
vladi, pa je najvišje državno sodišče
v Lipskem razsodilo, da državna
vlada, oziroma gospod baron te pra-
vice nima. Dne 6. t. m. je pa izdal
Papen s podpisom predsednika Hin-
denburga zasilno naredbo po § 48
ustave, s katero izroča politično
oblast Braunove vlade komisarju
Papenu, kakor tudi izvršitev njemu
in dvema njegovima kolegoma, češ,
da je red v državi v nevarnosti. To
je nasilstvo, ki v razmerah ni ute-
meljeno, ker je deželni zbor sam
odklonil svoj razpust. Iz tega razlo-
ga je tudi protustavna.

Pruski ministri k temu nasilstvu
ne bodo molčali, marveč so se izno-

za svoj cilj. Zato v delavskem giba-
nju ni mesta za omahljivce in za lu-
di, ki radi delajo poklone na desno
in levo z namenom, da se preplazijo
skozi trnje, ne da bi si raztrgali
obleko.

V tem svojstvu organiziranega
delavstva tiči največ sile. S to silo
hočemo ustvariti pravičnejšo družbo,
ne da bi obenem uničili dobra gospo-
darstva in kulture. Naše gibanje je
konstruktivno in hočemo samo gra-
diti, toda pravično človeško družbo.

va pritožili na državno sodišče, ki je
že enkrat razsodilo, da se more sma-
trati le obstoječa vlada kot zakonita.

Nemška vlada, oziroma predsed-
nik republike, je s tem razveljavila
razsodbo najvišje pravne oblasti v
državi in s tem dokazala, da zako-
nov in njih ustanovitev ne spoštuje.
To je višek samovolje, ki tem oblast-
nikom odreja vsakršno vest in mo-
ralo napram narodu. Temi hujša kr-
šitev morale je to, ker deželni zbor
sam ni maral izpremembe v vladi in
tudi ne razpusta deželnega zbora.

To nasilstvo nad Prusijo bo pa
vplivalo tudi na nemške južne deže-
le. Papen, ko je bil še kancler, jim
je zagotavljal, da se avtonomije dru-
gih dežel ne bo dotikal. Sedaj pa, ko
državna vlada sabotira celo razsod-
bo državnega sodišča, se mora zbu-
diti v drugih deželah, zlasti na Ba-
varskem, nezaupanje, ki bo imelo
morda usodne posledice za Hitlerje-
vo kariero. Južne vlade so ukrep
državne vlade obsodile in jako ne-
verjetno je, da bi Papenovim obljubam
še kaj verovale. Papen si pač
misli: če boš zame, prav, če ne, te
pa zadavim. Taka je morala bankir-
ske aristokracije v Nemčiji.

Basen o vrču, ki hodi po vodo, je
pa znana.

Predsednik nemške nacionalne
soc. stranke je postal namesto Hi-
tlerja voditelj Goebbels. — Grof Pa-
pen vabi vse »krščansko« misleče

Ločitev cerkve od države.

Vlada odklanja ločitev cerkve od države.

Dne 7. t. m. je stavil poslanec dr.
Keseljčević in tovariši predlog, da naj
se sklene zakon o ločitvi cerkve od
države. Predlagalci so predlagali nuj-
nost predloga.

V imenu vlade je minister dr.
Kramer odklonil nujnost.

Po seji narodne skupščine je ime-
la vlada sejo ter je izjavila, da tudi
meritorno odklanja predlog, ki je bil
stavjen v narodni skupščini glede lo-
čitve cerkve od države, ker so raz-
mere med cerkvijo in državo že ure-
jene z ustavo in zakoni.

Srednjeveško nazi- ranje.

V »Prager Presse« objavlja
Ivan Briehl recenzijo nekaterih
knjig o raznih tezah brez konca in
kraja. Med drugimi omenja tudi
knjigo Hans Bogner »Die Bildung
der politischen Elite«. Iz te knjige
navaja kot kurioza nekaj najzna-
čilnejših tez, s katerimi danes pač
ni mogoče več polemizirati, ker po-
menijo pravo zmoto, ki se ji vdaja-
jo še nekateri Nemci. Bogner pravi:
»Kateri stan človeštva je sploh po-
klican za gospodstvo? Samo plem-
stvo... kot vzvišeno bitje, ontolo-
giško (samobitno), ki ga zunanost
ne razume. Uspeva najbolje v živ-
ljenja zmognih rodovih in se od
drugačnih ljudi popolnoma loči, in
ki mu v zgodovinskih obdobjih pri-
znava neko prednost. Monarhija
mu je najbolj v prid, demokracija
pa pomeni njega smrt. Vojna in po-
litika sta njega živlenski element,
zato je tudi vzgojno. Vzdržuje se s
kmetijstvom in zemljiško posestjo.
Še danes pomenita kri i tradicijel-
na stanovska vzgoja mnogo. Še da-
nes so sinovi starih, na kmetijstvo
navsezanih, vojaško vzgojenih ro-
bin v politiki prav posebno drago-
ceni... Stare, večne stanovske
vrednosti junkerstva bodo nove-
mu, državo gradečemu vodstvu zo-
pet vtisnile svoj pečat...«

Tako, kakor misli ta mož o
nemškem plemstvu, misli o sebi
danes tudi bogati kapitalist drugod
po svetu.

Poklican je, sposoben je: kriza
in glad sta pa posledica — sposob-
nosti.

stranke, da se združijo v eno stran-
ko z ozirom na volitve. Baj se je
prijavilo že 14 manjših strank. Jako
verjetno, ker so »krščansko« mi-
sleče stranke vedno rade podpirale
bankirsko in grofovsko politiko. Tu-
di vodja centruma Kaas je izjavil, da
bi rad sodeloval z novo vlado, če bi
spoštovala ustavo. Kaas je za sode-
lovanje zaradi svojega prestiža,
ker če ustava ne bi držala, je poli-
tična kariera centruma končana. —
Hitlerjevci so pričeli povsod izvaja-
ti teror; ni pa verjetno, da bi se ob-
nesel.

Nasilstvo po notah.

Državnozborski odbor v Nemčiji
obstoja tudi, če je parlament razpu-
ščen. Ta odbor, ki mu predseduje
soc. dem. dr. Loebe, je bil sklican
dne 7. t. m., da vrši svojo nalogo in
nadzira volilne priprave. Fašisti so
pa s hrupom preprečili sejo. Sociali-
sti in komunisti so nato zapustili se-
jo, nakar jo je fašist dr. Frank od-
godil.

Delavstvo se brani.

»Železna fronta«

Zadnje nedeljo so priredili socialisti v berlinskem »Lustgartnu« veliko protestno zborovanje, na katero so prihajali udeleženci iz raznih delov mesta v strnjenih kolonah, v katerih so poleg članov »Reichsbannerja« složno korakali tudi člani komunistične »Rdeče fronte«. Zborovanja se je udeležilo nad 120.000 oseb. Govorniki so poudarjali potrebo skupnega nastopa proti skupni nevarnosti.

Nosilec socialno demokratične liste Oton Wels.

Socialnodemokratična stranka je določila za nosilca liste v nemških državnozborskih volitvah Otona Welsa.

Nosilec liste za pruski deželni zbor bo ministrski predsednik Braun.

Strankin zbor, ki je bil sklican za 12. marca, se bo vršil šele 26. marca.

Madžarska reakcija se bohoti.

Tudi Madžarska prepoveduje zborovanja.

Madžarska vlada je prepovedala vse politične shode, da s tem prepreči razpravljanje o proračunu. — Sijajna svoboda javnega mnenja!

Italija je najela notranje posojilo. Italija je zopet najela eno milijardo lir notranjega posojila. Ustanovil se je poseben konzorcijski industrijski in bank, ki prevzame jamstvo za posojilo. Na tak način postaja tudi Italija bolj in bolj odvisna od — kapitalizma. Povsod isti »gospodarski« proces.

Grof Albert Apponyi umrl. Dne 7. t. m. je v Ženevi umrl ogrski velikaš grof Albert Apponyi, ki je bil sedaj kot prvi delegat Madžarske v Ženevi. Grof je bil neizprosni propagator revizije mirovnih pogodb in vojaške enakopravnosti. Apponyi je bil rojen 29. maja 1846 na Dunaju. Oče je bil madžarski dvorni kancler in predsednik najvišjega sodišča. Obenem je bil vodja konservativne stranke. Sin je bil poslanec od 1872 in večkrat minister. V Društvu narodov je bil delegat Madžarske od leta 1924 do smrti.

Klofute v francoskem parlamentu. Nek socialistični poslanec je pri zasедanju v torko odšel v novinarsko ložo, kjer je dopisnika nekega desničarskega lista hudo oklofotal, ker ga je ta v svojem listu osebno napadel.

Prebivalcev ima Vatikan po štetu z dne 31. decembra 1932 v celoti 1025; med njimi je vatikanski državljani 735.

Širite naš list!

Parlamentarne volitve z javnim glasovanjem.

Volilni red za narodno skupščino — revidirajo.

Načrt novega volilnega zakona je bil predložen narodni skupščini.

Izpremembe so znatne, vendar ne olajševalnega značaja v tem zmislu, kakor bi delavstvo želelo.

Več poslancev.

Mesta Beograd, Zemun in Pančevo volijo kot eno upravno področje pet poslancev.

Posamezne banovine volijo: dravska 29, savska 74, vrbaska 23, primorska 24, drinska 38, zetska 32, duнавska 52, moravska 41 in vardarska 45 poslancev. Število mandatov v banovinah se razdeli tako, da pride na vsak administrativni srez po eden, na srez Ljubljanska okolica, Ptuj, Osijek, Bjelovar, Split, Mostar in Bačka Topola po 2, in na mesta izven banovinskih sedežev, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, po 1 mandat (Subotica). Ostanek mandatov se razdeli na one sedeže banovin, ki imajo nad 30.000 prebivalcev in sicer: na Zagreb 3, Ljubljano 2, na Split, Sarajevo, Novi Sad, Niš in Skoplje po 1 mandat. Poleg tega se voli toliko poslancev, kolikor je nosilcev državnih kandidatnih list, ki so dobile nad 50.000 glasov. Skupno število poslancev bo torej 363 + nosilci državnih list. Po prvotnem osnutku bi bilo 350 mandatov.

Aktivna in pasivna volilna pravica.

Aktivna in pasivna volilna pravica ostane omejena kakor doslej za obsojence, osebe pod stečajem itd. Novo je le, da narodni poslanec ne more biti tudi oni, ki dobavlja za banovino, doslej le za državo.

Iste določbe veljajo za izgubo mandata.

Kandidatne liste.

Volilni postopek ostane. Kandidatno listo mora podpisati 30 predlagateljev iz najmanj polovice upravnih srezov v državi in srezu se morajo nahajati najmanj v dveh tretjinah banovin. Kandidati morajo pristati na kandidaturu. Nosilec mora pristati na vsako listo.

Državna kandidatna lista mora imeti v vsakem srezu, ki voli dva poslance in v vsakem mestu, ki voli samostojno.

Kandidira pa s pristankom nosilca lahko več kandidatov. To je veljalo že doslej.

Ista oseba sme kandidirati največ v treh volilnih okrajih (doslej v dveh), v tretjem pa kot namestnik.

Sestavljeno državno kandidatno listo mora pet predlagateljev predložiti vsaj 15 dni pred volitvami kasačskemu sodišču v Beogradu v odobritev.

Glasuje se javno. — Razdelitev mandatov.

Volilni odbor po volitvah ugotovi, katera državna lista je dobila največ glasov (relativno večino). Potem potrdi nosilce list, ki so dosegli v celoti nad 50.000 glasov v državi.

Na upravnem področju Beograd, Zemun, Pančevo pripade tri petine mandatov državnim listi, ki je dobila največ glasov.

Državni kandidatni listi, ki je dobila največje število glasov v vsej državi, se dodelijo tri petine skupnega števila mandatov.

Podrobnosti o razdelitvi mandatov bomo priobčili, ko bo zakon izglasovan.

Doma in po svetu.

Izpremembe v dravskem banovinskem svetu. Imenovani so bili: za Ljubljano Stane Vidmar; za Trzic Hinko Snoj; za Radeče Josip Ravnikar; za srez Dol. Lendavo Miha Erjavac; za srez Kočevje Ivan Arko ml. — Na lastno prošnjo so bili razrešeni Fran Bonač, Ljubljana; Ivan Rus, Loški Potok; Štefan Litrop, Turnišče pri Dol. Lendavi in Ivan Lončar, Trzic.

Banovinski svet dravske banovine se sestane dne 15. t. m. Na dnevnem redu je banovinski proračun za leto 1933-34. Banovinski svet je samo posvetovalen organ, ki podaja mnenja in iniciativne predloge.

Razpust zveze vseučilišnih študentov. Prosvetni minister je razpustil zvezo vseučilišnikov na ljubljanski univerzi.

Bolgarski emigranti-zemljoradniki, ki so po uboju Stambolijskega morali bežati iz dežele, se na podlagi zadnje politične amnestije zopet vračajo v domovino, večinoma preko Jugoslavije. Množice zemljoradnikov, ki iz vseh krajev dežele hité proti kolodvorom, jim vsepovsod pripravljajo navdušene in svečane sprejeme. — Tako se venomer vrti kolo časa: včeraj še zločinec, danes proslavljen junak dneva.

V Wiener-Neustadtu so priredili socialisti veliko protestno zborovanje proti enostranski hišni preiskavi v Delavskem domu. Na Glavnem trgu je bila zbrana večtisočglava množica, ki pa se je po končanem zborovanju mirno razšla, tako da žandarmeriji in vojaštvu, ki sta za-

sedli stranske ulice, ni bilo treba nikjer posredovati. V Linzu so pa priredili protestno zborovanje komunisti, pri katerem je pa prišlo do manjših prask s policijo in je bilo 16 oseb aretiranih.

Razširjenje državnega jamstva v trgovini z Rusijo. Avstrijska vlada bo v kratkem predložila zbornici nov zakonski načrt, ki predvideva znatno razširjenje in zboljšanje državnega jamstva pri trgovanju s sovjetsko Rusijo. Trgovina z Rusijo potem vendarle ni tako malopomembna in riskantna kakor se to skuša včasih prikazati.

V Berlinu je policija zaplenila v neki tajni tiskarni 120.000 komadov (16 centov) neke prepovedane komunistične brošure.

Dovoljenje za gradnjo podmornic namerava zahtevati Nemčija na prihodnji konferenci Društva narodov. Angleška, se tej zahtevi ne bo upirala, ker je leta 1921. stavila zahtevo, naj se podmornice sploh odpravijo. Medtem pa je zgradila Francija 90, Italija 50, Japonska 60, a vzhodnoevropske države za 33.000 ton novih podmornic, češ, da so absolutno potrebne za zaščito obal. Iz tega razloga se tudi nemška zahteva ne bo mogla odkloniti, če ji je bila priznana enakopravnost.

Socialisti ne bodo delali Daladiera preveč težko. Vodja socialistične frakcije, Leon Blum, je izjavil, da socialisti ne bodo vložili svojega načrta za saniranje financ, temveč bodo stavili samo nekatere izpremi-njevalne predloge k vladinemu načrtu. S tem bi bila vlada Daladiera za nekaj časa izven nevarnosti.

Zakaj Društvo narodov ne more rešiti spora med Japonsko in Kitajsko. »Daily Herald« v Londonu poroča iz Ženeve, da je Japonska ponudila Angliji posebno odškodnino, ker jo angleška vlada podpira v Ženevi glede mandžurskega vprašanja. Japonska pristane za to uslugo Angliji, da sme ustanoviti neodvisen Tibet pod angleškim vplivom. Anglija bo zaradi tega priznala Mandžurijo. — Ta kupčija je pa izzvala zopet bojkot angleškega blaga na Kitajskem. — Tako delajo velike države — pravzaprav kapitalisti — mir in sporazum med narodi.

Komunistična revolta v nizozemski Indiji. Radi napovedane redukcije plač so se uprli mornarji na križarki »De Zeven Provinciën« v Bataviji; razorožili so svoje poveljnika in odšli s križarko na odprto morje. Oblasti so poslale za njimi drugo ladjo, ki pa se jim ni upala približati, ker so uporniki zagrozili z ognjem iz topov. Vlada namerava sedaj za uporniki poslati celo vojno floto in jih, če ne bo šlo drugače, tudi torpedirati. Na Nizozemskem so radi te vstaje v velikih skrbih, ker vlada v celi mornarici revolucionaren duh.

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

13

»Škornji,« so vsi navdušeno vzkliknili!

Pred očmi začudenih gledalcev so se pojavili štirje pari čevljev. Čevlji so bili novi, vsak par je blestel s posebnim bleskom. Zatečeni obraz je rekel poln spoštovanja: »Oho!« In Domna Pavlovna je bila tako zadovoljna, da si je milostno mela roke. Celo učeni agronom je zamežikal z učenimi očmi in pognal otroke, da bi laže občudoval zaklade.

»Knjige,« je v zadregi oznanil Zabježkin in izvlekel tri zaprašene knjige.

»Knjige?«

Učeni agronom je stopil na dvorišče. »V zadovoljstvo je človeku seznaniti se z inteligentnim človekom,« je rekel in z zanimanjem ogledaval čevlje. »In te čevlje,« je nadaljeval, »ste dobili v oddajališču za znanstvenike, ki so zaposleni pri znanstvenih študijah?«

»Ne,« je odgovoril zmedeno Zabježkin. »To sem si do gotove stopnje pridobil na privatni način in so takorekoč premičnine. Drugi rajši svoje premoženje nalagajo v briljantih... Ah, prosim, kaj je že to, briljant? Samo blešči se in brezsmiselno spreminja barve...«

»Hm...« je rekel agronom s sožaljem v glasu. »Tudi jaz sem se čudil... kaj je to? — V oddajališču za znanstvenike takih niso dajali... Blesk tistih je čisto drugačen.«

»Blesk?« je vzkliknil zamaknjeni Zabježkin. »Seveda je blesk drugačen... Ker takšen biks se ne najde tako lahko!«

»Katjuška,« je zaklical agronom zatekli ženski. »Prinesi mi čevlje. Draga, tiste, ki sem jih dobil v oddajališču za znanstvenike.«

Agronomova boljša polovica je prinesla par rjastobarvanih čevljev, čudovite, naravnost pravljicne velikosti. In z njo so se pojavili na dvorišču vsi ostali najemniki. Celo neka posebno priletna starka se je pojavila, ki je v svoji duševni preprostosti mislila, da se na dvorišču zastoni dele čevlji. Celo brzojavnik je prišel, grizoč med zobmi vžgalico.

»Poglejte,« je rekel agronom z vlažnim glasom in pljunil Zabježkinu bogat curek slin v oči. »prosim, prosim, pogledajte si vendar to.«

Agronom je potrkal s prstmi na podplate, jih preizkusil z zobmi, vrgel čevlje kvišku, zabobnal z njimi ob tla — in bili so kot lesena klada.

»Nenavadni čevlji,« je rekel z glasom, da se je že zdela, kakor da ga pelje Zabježkin k ustrelitvi in da se brani z vsemi silami. »Prosim Vas, pogledajte si jih vendar! Prosim lepo! Udarite z njimi ob tla, udarite! — Na mojo odgovornost!«

»Da,« je odgovoril Zabježkin. »Resnično, nenavadni čevlji. Ali če jih boste metali ob tla, najbrže ne bodo vzdržali...«

»Ne bodo vzdržali? Ti čevlji ne bodo vzdržali? Kaj ne čutite, kakšno neumnost brbrate? Ali veste, da me naravnost žalite?« se je grenko smehljaj agronom in z očmi prodiral v Zabježkina.

»Na trotoarju gotovo vzdrže,« se je skromno oglašil brzojavnik in se preril v ospredje. »Ali kar se tiče... Če jih daste na primer pod voz... In če gre voz preko njih... tega pa na noben način ne vzdrže.«

»Naprej!« je vzkliknil agronom in vrgel čevlje pred voz. Porinite voz čez čevlje, da vidimo!« Zabježkin je porinil voz. Čevlje je kolo zmečkal in je usnje na oglavih počilo.

»Počili so,« je vzkliknil brzojavnik. Vrgel je kapo na tla in jo jel od sreče teptati.

»Dovolite,« je rekel agronom Zabježkinu, »ali to je netaktilno in nelepo. Gospod, spodoben človek bi zavezil voz naravnost, vi pa ste ga porinili od strani. To je netaktilno in blazno, gospod!«

»Odgovoren je,« se je oglašala boljša polovica agronomova. »Porinil je voz in zdaj naj odgovarja. Če bi vsak z vozom vozil preko čevljev, bi noben človek ne imel dovolj čevljev.«

»Da, da,« je odgovoril agronom. »Prosim, vi ste odgovorni.«

»Dobro,« je rekel Zabježkin in poškilil zvedavo na brzojavnika.

»Vzemite moje...«

Brzojavnik je izpljunil vžgalico, se sklonil k čevljem in se hihital s tenkim, kašljajočim smehom, kakor da bi ga kdo ščegetal pod pazduho.

»Takšen človek,« je turbno pomislil Zabježkin. »Vrat mu je, kakor se spodobi, ima normalen nos in zabavati zna...«

Tako se je Zabježkin preselil.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljana.

V. (XVII.) DELAVSKI PROSVETNI VEČER priredila »Svoboda« in »Zarja« v sredo, 15. februarja 1933, ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Na sporedu je predavanje dr. H. Tume, recitacije, godba »Zarja«, solospeli altistke S. Čampa in baritonista Žagarja, violina-solo Z. Zajca in saksofon solo M. Zicherla.

Večer bo lep, zato se ga udeležite. Vstopnice so po 3, 2 in 1 Din.

O. Župančičevega »Cicibana« je igral otroški oder »Svobode« v ljubljanskem dramskem gledališču že dvakrat z velikim uspehom. Tretjič ga bo igral v nedeljo, 12. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne v ljubljanskem dramskem gledališču, da ga bodo lahko videli tudi tisti, ki dosedaj niso imeli prilike. Vstopnice so zopet znižane in se dobe že sedaj v blagajni opere po Din 15, 14, 12, 10, 8, 6, in 4, stojišča pa po Din 2 in 1. — Čitatelji »Delavske Politike« v Ljubljani in okolici, ne zamudite te predstave, pridite in tudi svoje otroke pripeljite!

XV. dražba kožuhovine se vrši dne 20. t. m. v prostorih Ljubljanskega velesejma. Kupci, zlasti inozemski, se letos močno zanimajo za lisice, kune zlatice in divje zajce, povpraševanje pa je tudi po drugih vrstah krzna. Blago naj se pošilja do 18. t. m. na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem.

Celje.

Občni zbor podružnice Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije. Dne 3. februarja se je vršil občni zbor podružnice ZPNJ ob veliki udeležbi članov. Navzoči predsednik oblastnega odbora s. Petejan je takoj v početku podal kratek pregled o delu organizacije za izboljšanje položaja zasebnih nameščencev. Povdaril je zlasti tudi, da zasebni nameščenci ne smejo odnehati poprej, dokler ne bodo izbojevali popolnega nedeljskega počitka in dosegli ugodno rešitev vprašanja o zapiranjih in odpiranju trgovin. — Sledila so poročila funkcionarjev, ki so bila odobrena soglasno. Iz poročil je razvidno, da je celjska podružnica ena izmed najvzornejših. Centralo ZPNJ je na obnem zboru zastopal s. Fleischer (Zagreb), kateri je podal tudi precej izčrpen referat o položaju zasebnih nameščencev v celici državi. — V novi podružnični odbor so bili izvoljeni povčini sami dosedanjí odborniki. Sprejeta je bila tudi daljša resolucija, ki se nanaša na socialno politične zahteve nameščencev in ki bo objavljena v »Privatnem namješteniku«, glasilu Zveze.

2. predavanji iz delovnega prava v Celju. V izobraževalnem tečaju celjske »Svobode« se bosta vršili to soboto, dne 11. februarja t. l. ob 20. uri v »Delavski zbornici« 2. zanimivi predavanji o najvažnejših zakonitih določilih iz delovnega prava, ki zanimajo vsakega delavca in nameščenca. Govorila bosta odvetnik dr. Avg. Reisman in odvetniški kandidat Gojmir Jelenc iz Maribora. Predavanji bosta poljudni, za vsakega preprostega delavca razumljivi in je za to vstop vsakomur prost. Predavanji bosta temeljili na praktičnih primerih iz službovanja in bo zlasti tudi razloženo vprašanje plačevanja nadurnega dela.

Produkcija brez delavcev. Kam vodi industrijska racionalizacija, se zelo nazorno vidi v mnogih tehniško dovršenih obratih. Tako je v Karpatih v obratu neka velika tovarna za kis, ki noč in dan proizvaja stotine hektolitrov kisa brez sodelovanja delavcev. Samo en strojnik nadzoruje stroje. Tovarna je vedno zaprta. Na Češkem pa gradijo neko novo avtomatično tkalnico, ki bo obratovala popolnoma brez delavcev, ki bodo kmalu postali povsod odvisni. Torej ni izgleda, da bi se brezposelne armade zmanjšale.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Trbovlje.

Na javnem zborovanju rudarjev, katerega je sklicala Zveza rudarjev Jugoslavije v Trbovljah, dne 28. novembra lanskega leta, se je oglašil k besedi tudi g. J. Štruc ter izjavil, da je prejel obvestilo, da je g. minister Kramer izposloval večjo kvoto dobave premoaga drž. železnicam od strani Trboveljske prem. družbe. Od tega časa je preteklo že nad dva meseca, a teh dobav še od nikoder ni. Ravno nasprotno, dobave TPD so mesec za mesecem manjše in rudarji delajo še samo 2 do 3 šhte tedensko. Ob priliki, ko se je zadnjič mudila deputacija rudarjev v zadevi teh naročil v Beogradu, je pa izjavil minister za rude in šume g. P. Matica članu te deputacije, da ima ravno on namen odvzeti še več naročil privatnim rudnikom na korist državnim.

Tolstojevo »Vstajenje« na delavskem odru. Dramski odsek »Svobode« je vprizoril na Svečnico, dne 2. t. m. Tolstojevo dramo »Vstajenje«. Igra je uspela nad vse pričakovanje! Vloge so bile dobro odigrane. Posebna pohvala pa gre Katjuški in njemu partnerju Dimitriju, ki sta se v svoje vloge resnično poglobila in s tem pritegnila gledalce. Najbolje uspela prizora sta bila: obisk kneza Dimitrija v ječi pri Katjuši in ob koncu Katjušino vstajenje. — Kakor je bilo opaziti, je k dramskemu odseku pristopilo precej novih moči. Nekateri so nastopile več ali manj prvič, a vendar je med njimi opaziti precej talentiranih sil za dramatiko. Želeti bi bilo, da se stvari resno opremejo in da postanejo kader bodočnosti v dramatiki in v »Svobodi«.

Hrastnik.

Občni zbor društva »Prijatelji prirode« se je vršil v nedeljo, dne 29. jan. 1933 v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Otvoril ga je predsednik pripravljalnega odbora, ki je uvodoma pozdravil navzoče, zlasti še ss. iz Trbovelj in s. Lojana kot zastopnika zagrebške podružnice. Zatem se je prešlo takoj na dnevni red, in sicer čitanje društvenih pravil. Nato se je razvila živahna debata, zlasti še o mladinski akciji, pri čemer nam je dal prav koristne nasvete s. Lojan iz Zagreba. Volitve novega odbora so se izvršile tako-le: za predsednika je bil soglasno izvoljen s. Anton Lipušek, ostali odborniki so vsi agilni in zavedni sodrugi. — Pri raznoterostih se je oglašil k besedi s. L. Majdič iz Trbovelj, ki je v lepem bodrilnem govoru pozival vse članstvo k vztrajnosti in vzajemnemu delu; nato je s. Lojan iz Zagreba z nad pol ure trajajočim govorom objasnili pomen in namen turizma za delavstvo. H koncu se je oglašil k besedi še s. Kosmos, ki je ravnotako pozival članstvo, da se zaveda celotnega kulturnega vprašanja in pri tem ne pozablja na dolžnosti ostalih kulturnih panog v »Svobodi«, kakor ostalih delavskih organizacij, naglašajoč, da treba, da zavlada najlepša harmonija in iskrenost za skupno delovanje za procvit naše delavske kulture. Po izčrpanju dnevnega reda se je s. predsednik zahvalil za udeležbo in pozival odbor in članstvo k vztrajnemu in solidarnemu delu ter je zaključil lepo uspešni občni zbor. Poprej pa je še zapel pevski odsek »Vzbujenje duhov« in »V hribih se dela dan...«

Dobrunje.

Petletnica »Svobode« v Dobrunjah. Delavstvo se vedno boljše udeležuje v kulturnem življenju in se zbira v svoji kulturni zvezi »Svobodi«, ki ima razpredene podružnice po vsej Sloveniji. Dobrunjska podružnica, nekako pred pračom Ljubljane je izredno agilna in aktivna. V nedeljo, 29. januarja 1933 je praznovala svojo 5-letnico. Priredila je takorekoč pregled svojega delovanja; prosvetni večer, na katerem so nastopili vsi odseki dobrunjske »Svobode«. Navzoče, ki jih je bila polna dvorana — katero je g. Jarha dal zgraditi takorekoč za prireditve »Svobode« — je pozdravil predsednik z jedrnatimi, toplimi besedami. Tako, kakor je on pozdravil, govori pač »svoj človek k svojim«. Za njim je govoril zastopnik centrale. Po teh govorih je nastopila godba na pihala. Sami kmečki in delavski fantje. Igrali so izborno in sem z veseljem konstatiral, da je to močjo le tam, kjer je ljubezen do pokreta z delom in idejo tesno združena. Deklamacija s. Smrekarja je bila močna in je žela burno odobravanje. Otroci so recitali: »Naša želja« prav prirčno in videti je, da svobodaši povsod gojijo tudi naraščaj in mu dajejo prilike za udeleževanje. To je ne samo hvalevredno, ampak tudi velikega pomena. Dramski odsek je izvajal odlomek lepe slike »V rdeči zarji«, ki bi delala čast tudi vsakemu drugemu odru. Najbolj zanimivo pa je to, da so vse te recitacije, odlomki igre spisani v dobrunjski »Svobodi«. Torej vse pristno, svobodaško, kar je pač ena iz velikih zaslug njega predsednika, ki je tudi pisatelj drame »Rdeče rože«. Pevski odsek dobrunjske »Svobode« je zapel več pesmi, lepih delavskih in narodnih. Godba je igrala, tako, da je bil celi večer naravnost domač in pristrčen. Naj vam bo v ponos, dobrunjski svobodaši vaše delo in delovanje! —g—

Grčar Viktor:

Pravljica o Velikem Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Predvojne mestne uprave za napravo zdravstvenih naprav, kakor so to kanali, niso imeli smisla. Zato je vse, kar je v tem pogledu narejeno, po večini povojno delo. Dobro se še spominjam, kako so se potegovali n. pr. prebivalci Smetanove ulice, da se jim napravi kanal, ki ga prej niso imeli. Ne zaradi kanalaščine, ki jo sedaj, ko ga imajo, morajo plačati, ampak radi sitnosti in stroškov, ki so jih imeli z večnimi čiščenjem in prelaganjem ponikovalnih jam. In naši ljubji sosede v Krčevini?

Zapadni del Krčevine, severno Vinarske ulice, je danes priključen na mestno kanalsko omrežje. Zakaj neki? Samo zato, da morejo prizadeti Krčevinci plačati mestu svoj prispevek? Vsekakor, ker jim to prinaša velike koristi in ker je postalo poprejšnje stanje nevzdržno. Samo da tega nevzdržnega stanja ni poskušala odpraviti lastna občina, ampak je to mirno prepustila mestu.

Isto je z vodovodno naklado. Vodo, ki jo meščani plačajo, oni dejansko tudi dobijo. In sicer v toliki množini, da je ob normalni uporabi posameznik dnevno ne more porabiti. A zato zdrave, zajamčeno in kontrolirano čiste studenčne vode. Koliko epidemij si tako prihranijo meščani.

Edina davščina, ki je okolica nima in ki bi se dala pregodnjati, je gosaščina. Ta iznaša v mestu 13% od kosmatega donosa hiš. Ta davščina gotovo ni simpatična, ker za ves iznos podražuje najemnine. S tem pa je že povedano, kdo jo plača — stanovanjski najemniki namreč. Hišni gospodar fungira v tem slučaju samo kot neprostovoljni izterjevalec davščine za občino, kakor to mora delati delodajalec pri pobiranju uslužbenskega davka za državo, ali zneskov za bolniško in nezgodno zavarovanje pri OUZD. Stanovanjski najemnik je torej tisti, ki bi smel godrnjati. Pa tudi neupravičeno, kajti mesto mu to v obilni meri da nazaj na drugi strani. Ono mu pometa in čisti ceste in ulice, da mu ni treba gaziti po nesnagi, kadar hodi domov; mu nasaja in vzdržuje parke in drevorede, da ima kje prostorček za odpočitek po storjenem delu, ono mu razsvetli ulice in trge, da more po varnem domov. Ako bi te davščine ne bilo, bi vsekar moral občina izdati isto vsoto, samo bi jo morala kriti iz drugih vi-

rov. Te pa ne bi zadele samo hišnih najemnikov, ampak tudi druge. V okoliških občinah bi morali te izdatke kriti s povečanimi dokladami na direktne davke, kar bi iz osnovne spremenilo vse proračune in okoličani, ki plačujejo sedaj povprečno 100% doklade, bi tudi z 200% ne opravili.

Pri tem pa je potreba pribiti posebno dejstvo. Tudi okoličani so zidali stanovanjske zgradbe, kamor hodijo stanovat oni meščani, ki v mestu več ne dobe stanovanj. V okolici gosaščine ni. Vendar pa se takoj, kakor hitro postane v mestu kako stanovanje prosto, naseli vanj eden od meščanov, ki je dosedaj stanoval v okolici. On ve, da bo v mestu moral plačevati gosaščino, ki je zunaj ni. Iz okolice ga tudi ni gonil nihče. In vendar se odloči za mesto. Zakaj vendar? Bržkone, ker ima v mestu kljub tej dajatvi ugodnosti, ki jih zunaj nima in ki bogato odtehta jo to, za kar ga bo bivanje v mestu več stalo.

Sicer pa se gosaščina ravna po višini najemnin. Jasno je, da najemnine gospodarju nikdar ne bodo toliko nesle, ako ima hišo na periferiji mesta, ali celo v okolici, kakor pa v »city«, v sredini mesta, kjer so poslovni lokali in pisarne. S tem pa je glavni babbav odstranjen. Prispevek za gosaščino se avtomatično znižuje od centra mesta na ven in mora na skrajni meji, kjer hiša že izgubi značaj najemno-stanovanjske zgradbe, pasti na nič.

Mestna občina pa bi bila gotovo pripravljena gosaščino tudi popolnoma opustiti, ako bi ji kdo povedal za odpadel dohodek nadomestilo. Ker pa tega nihče storiti noče, mora ostati pri starem. In tako ni samo v Mariboru, ampak tudi v Ljubljani in Zagrebu in vsepovsod, kjer je kako mesto in so v tem mestu najemne zgradbe.

Pred leti je bila gosaščina dejanski že ogrožena. Veliki finančni reformatorji, ki se od časa do časa najdejo po naših ministrstvih, so ji že zapisali smrt. Le malo je manjkalo, pa bi danes ne imeli prilike razgovarjati o tem. Samo, da bi okoličani bržkone s takim stanjem ne bili kaj zadovoljni. Kajti gosaščino bi bržkone morala zamenjati trošarin-ska linija, zadevica, ki si jo okoličani že od davna tako srčno želijo.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Vsem delavskim pevskim društvom v Mariboru. Skupna vaja za bližnji nastop se vrši v soboto, dne 11. t. m., točno ob pol 8. (20.) uri zvečer v prostorih društva »Froh-sinn«, Maribor, Frankopanova ulica 29 (gostilna pri Lokomotivi). Ker je udeležba obvezna, se pozivajo odbori posameznih društev, da skrbijo za udeležbo svojih pevcev. Odbor.

SK »Svoboda«. V nedeljo, dne 12. t. m., bosta odigrani dve training tekmi med 1. moštvo »Svoboda« : »Železničar« in juniorji imenovanih klubov. Tekmi se vršita na igrišču »Železničarja«, in sicer predigra ob pol 9. uri, glavna tekma pa ob 10. uri. Postave so objavljene na oglasni deski SK »Svobode«.

Občni zbor SK »Svobode« Maribor se vrši v soboto, dne 11. t. m., ob 20. uri v dvorani »Delavske zbornice« z običajnim dnevnim redom. Glasovalno pravico imajo le oni člani, ki so poravnali članarino vsaj do 31. decembra 1932. Udeležba za člane strogo obvezna. — Odbor.

Januarski uspeh akcije PTL v Mariboru. Protituberkulozna liga v Mariboru sporoča, da je v mesecu januarju t. l. nabrala 13.155 Din za zgradbo azila PTL in se zahvaljuje vsem darovalcem.

Nega lepote — zmerne cene »Kosmetikum«. Maribor, Gosposka ul. 15. Salon Mareš.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Delavstvo in industrijska kriza.

Industrijska kriza obstoja prav za prav v tem, da velika industrija pa tudi manjša reducira plače in odpušča delavce, ker ima premalo dela in hoče imeti večji dobiček. Z manjšim številom osebja ob moderni opremi obratov dosega večje dobičke kakor pred leti.

Kako lahko je danes odpuščati delavce in jim zniževati plače. Treba se je samo opravičiti s krizo, pa bo javnost imela več sočutja z ubogimi, morda jako bogatimi podjetnikom kakor z nezaposlenimi delavci, ki so brez kruha in brez upanja, da ga v doglednem času dobe.

Kriza je torej dobrodošla pomoč mnogim podjetnikom, ki pogostoma oplazi delavstvo čisto po nedolžnem.

To dejstvo mora imeti vse delavstvo v sedanjem neprijetnem položaju pred očmi. Ne sme se dati izživati, ne sme zaupati le samo sebi ter držati to, kar ima. Boj je danes težak, toda delavstvo ima vso moralno pravico, da se odločno postavi v bran za svoje obstoječe pravice. Ni pa sedanja doba ugodna za pozitivne borbe, v kolikor niso v to podani posebni ali specialni pogoji.

Delavstvo v sedanjí dobi mnogo boljše stori, če gradi svojo organizacijo in jo utrdi, ker mora priti v vsakem oziru boljša doba, ko bo glas delavca več veljal, posebno glas dobre, solidarne organizacije zavednih delavcev. Boje more in sme voditi samo dobra organizacija!

Obsodba Ludvika Tomažiča oz. Tomaniča.

Okrajno sodišče v Mariboru je izreklo sledečo sodbo:

U VII 247/29-36

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Obd. Ludvik Tomažič je kriv

1. da je koncem leta 1927 v Mariboru pod zvito pretvezo, da nabira naročila za časopis »Volksstimme«, spravil spodaj navedene osebe v zmotu in izvalil:

a) Antonu Glas	Din 70.—
b) Francetu Verzel	Din 35.—
c) Ivanu Bah	Din 75.—
d) Antonu Emeršič	Din 45.—
e) Francetu Greif	Din 35.—
f) Jakobu Zager	Din 30.—
g) Francetu Filipčič	Din 35.—
h) Francetu Žnider	Din 180.—
in kliše	Din 150.—

Skupaj Din 690.—

vsled česar naj bi in so res gori navedene osebe trpele na svojem premoženju Din 1000.— ne presegajočo škodo;

2. da je dne 3. sept. 1928 v Mariboru si pridržal in prilastil zneska Din 500.—, katerega mu je zaupala Ivana Ogrizek, da bi ga izročil Mirkotu Pivcu.

S tem je obd. zagrešil ad 1. prestopke goljufije, po §§ 461 (197) k. z., ad 2. prest. poverbe po § 461 (183) k. z. in se obsoja po §§ 460, 267 k. z. na

dva meseca zapora,

poostregega z enim postom na teden, po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja, po čl. 82 taks. zakona v plačilo razsodnine Din 20.— ter po § 369 k. p. r. v plačilo sledečih zneskov zas. udeležencem

h) Francetu Žnider	Din 330.—
i) Ivani Ogrizek	Din 500.—

Šoferji, organizirajmo se!

Skrbi in težave šoferjev.

Zadnje čase se opaža med šoferji v Dravski banovini precej živahno gibanje. Njihove življenjske razmere niso najboljše, in morda ni pretirano, ako trdimo, da so ena najslabše plačanih delavskih kategorij. Ne samo, da je njihova služba odgovorna in naporna, tudi njihovo delovno razmerje ni regulirano. Za šoferje, ki so v službi pri podjetjih, veljajo sicer določbe o zaščiti delavcev, za vse druge pa, ki so nameščeni pri privatnikih, je merodajen le poselski red. Najlepše pa je to, da morajo šoferji plačevati še poseben davek, kakršnega ne plačuje noben drug delavec. Ta davek se pobira v obliki banovinske takse — in kar je najbolj zanimivo, samo v dravski banovini — ter znaša letno Din 100.—. Tozadevno se je pred kratkim zglasila posebna deputacija pri upravi dravske banovine in je tamkaj predložila posebno spomenico, v kateri se banka uprava naproša, da ta davek oz. takso odpravi. Uspeh te intervencije pa je bil popolnoma negativen.

Delegaciji je bilo sporočeno, da je taksa namenjena za vzdrževanje cest, katere vsak šofer uporablja in da je zato ne bo mogoče črtati. Ako se že pobira taksa za obrabo cest, potem bi bilo vsekakor pravičnejše to takso naložiti lastnikom vozil ne

Razlogi:

Obdolženec, ki je bil do 3. oktobra 1926 uslužben pri upravi lista »Volksstimme« prizna vsa inkriminirana dejanja v skladu z izpovedbami oškodovancev in ostalim dokazovanjem.

Krivdorek je torej utemeljen.

Olajšilno: priznanje.

Obtežilno: predkazen radi delikta zoper varnost tulega imetja, sistematično izvrševanje ad 1., stik dveh prestopkov.

Ostale odločbe se opirajo na dotične določbe zakona.

Maribor, dne 2. 3. 1929.

Kramer l. r.

Rubež proti Tomažiču pri Mestni občini brezuspešen. — Inkasant za kuluk.

Ker vsi opomini uprave »Volksstimme« na g. Tomažiča, da plača z gornjim kazenskim postopanjem povzročene stroške, niso nič zalegli, je uvedla uprava »Volksstimme« proti Tomažiču, ki se piše delavsko Ludvik Tomanič, pod E IX 5316/32 pretekli mesec izvršbo na njegove prejemke, ker je bil medtem nameščen kot inkasant za pobiranje kuluka pri Mestni občini v Mariboru. Toda izvršba je bila že prepoznana, ker je bil medtem g. Tomanič pri Mestni občini svoje službe inkasanta za kuluk že razrešen. Uprava »Volksstimme« ima torej še vedno tirjati od g. Tomaniča, svojega bivšega akviziterja, nad 600 Din.

G. Ludvik Tomanič nastopa sedaj na zborih in sestankih Narodne strokovne zveze in torej ni več niti pri občini niti pri »Volksstimmi«.

pa šoferjem, ki so pri lastnikih samo v službi in vozila samo upravljajo. Ako bi obveljalo to načelo na splošno, potem bi morali tudi industrijski delavci soprispevati pri davkih, katere plačujejo njihovi delodajalci. To se pa doslej še ni nikjer zgodilo in je zato tudi nepravilno, ako se dela pri šoferjih izjema. Seveda, tarnanje ne pomaže mnogo. Tu je treba močne organizacije, ki se bo znala za pravice šoferjev boriti. Šoferji ne rabijo kakšne paradne organizacije z žolto firmo, kakor jo propagirajo nekateri nepoučeni in nevedni v šoferskih vrstah. S tako organizacijo ne bodo šoferji nikoli ničesar dosegli, ampak si bodo svoj položaj samo poslabšali. Čas hiti in če nečemo, da bodo šoferji zadnji med delavci, potem bo treba iti nemudoma na delo. Urediti bo treba delovni čas, regulirati plače in preprečiti ogromen dotok največkrat nekvalificiranega naraščaja, ki od vzema izvežbanim močem kruh in zaslužek. Zlasti bo treba skrbeti za to, da se prepreči izobrazbo šoferjev v takozvanih »šnelderskursih«. Del šoferjev je že organiziran kot posebna sekcija v okviru Splošne delavske zveze, ostali naj razmišljajo, kako bi čimprej tudi oni prišli v razredno bojno organizacijo. Zgledi ostalega delavstva naj uče tudi šoferje, da bodo čimprej prišli do spoznanja in se zavedli, kje je njihovo mesto.

Šofer.

Esperantsko gibanje.

Nekaj statistike o Esperantu. Švedska delavska prosvetna zveza je obelodanila pred kratkim letno poročilo za prosvetno periodo 1931-32. To poročilo posebno poudarja, da je število tečajev za učenje jezika zelo naraslo. Iz njega vidimo, da je Esperanto prvič zavzel prvo mesto. Omenjene številke so sledeče: Za esperantski jezik je bilo v letu 1930-31 299 tečajev; v letu 1931-32 pa 432. Za angleški jezik v letu 1930-31 303 tečaji; v l. 1931-32 pa 344 tečajev. Za nemški jezik v l. 1930-31 89 tečajev; v l. 1931-32 pa 115 tečajev. Za francoski jezik v l. 1930-31 4 tečaji; v l. 1931-32 9 tečajev. Za ruski jezik v l. 1930-31 1 tečaj;

v l. 1931-32 tudi 1 tečaj. — Celokupno število obiskovalcev vseh esperantskih tečajev, organiziranih samo od Švedske delavske prosvetne zveze, je okoli 6500.

Človek brez želodca. V Münchenu je umrl te dni vrtnarski pomočnik Hans Neubauer, kateremu je leta 1921. prof. Lobenhoffer, primarij bamberske bolnice, operativnim potom odstranil želodec. Neubauer je pa še enajst let živel brez želodca. Vživati je mogel le tekočo hrano. Dandanes bi bilo marsikomu prav, če ne bi imel želodca.

Jeseniški delavski zadrugarji zborujejo

Občni zbor Splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko, r. z. z o. z. na Jesenicah.

Kakor smo kratko že poročali, so se vršila v prvi polovici jan. t. l. izredna članska zborovanja Splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko, r. z. z o. z., ki je danes osrednja delavska gospodarska zadruga v kovinarskem revirju Jesenic in krajih, ki tja težijo. Krajevna zborovanja v Mojstrani, na Borovljah-Slov. Javorniku, Jesenicah, v Radovljici, na Savi, v Sp. Gorjah in na Koroški Beli so potekla v najlepšem redu in so navzoči zadrugarji pokazali popolno razumevanje za potrebe delavskega gospodarskega gibanja v današnji dobi. Vodstvo zadruge so zastopali na teh zborovanjih ss. Anton Zugwitz, Cvetko Kristan in Jurij Jeram, ki so navzočim razložili delovanje v preteklem letu; zlasti izvršeno osam. jitev gorenjskega delavskega združništva in s tem koncentracijo štirih jeseniških zadrug v eno veliko. Člani so sprejeli poročila vodstva na znanje in podali vodstvu celo vrsto razumnih in iskrenih priporočil, na temelju katerih naj bi zadruga uspevala tako kakor je to potrebno. Na teh krajevnih zborovanjih so bili izvoljeni tudi krajevni odbori za posamezna zadruga oddajališča in pa delegati za občni zbor. Ta občni zbor se je vršil dne 22. jan. t. l. in bil izredno dobro obiskan. Od 48 delegatov je manjkalo samo eden in poleg tega sta bila odsotna še dva člana starega nadzorstva. Skupno je bilo na njem 56 upravičenih zborovalcev. Ta občni zbor je potekel v najlepšem razpoloženju, dasi je trajal nepretrgoma od pol 10. ure do pol 4. ure popoldne. Občni zbor je otvoril načelnik zadrug s. Jeram Jurij, ki je pozdravil navzoče in jim razložil pomen tega izrednega občnega zbora. Na njegov poziv je občni zbor izvolil za predsednika zbora s. Martina Jakopiča iz Sp. Gorij, ki je prevzel vodstvo in podal besedo s. Cvetku Kristanu, ki je poročal o delu in uspehih v pretek. letu. Za njim je poročal s. Anton Zugwitz o zgodovini delavskega in zadrugskega gibanja v jeseniškem revirju ter o raznih podrobnostih lanskega leta. Kot tretji je v daljšem govoru še s. Jurij Jeram pojasnil in razložil razna pereča vprašanja, ki so zanimala naše jeseniške zadruge v minulem letu. K temu se

je razvila daljša debata, katere se je udeležilo mnogo delegatov. Zatem so bila soglasno sprejeta vsa poročila na znanje, odobreno je bilo delo v minulem letu in soglasno odobren predlog predsednika občnega zbora, da se staremu načelstvu in nadzorstvu izreče za vse izvršeno delo zahvala. Zatem je komisija, ki je bila sestavljena za sestavo kandidatne liste, predlagala novo načelstvo in nadzorstvo zadruge, v katero so bili nato soglasno izvoljeni ss.: Ivan Čelesnik, Anton Zugwitz, Joža Sušnik, Fr. Mohorič, Karl Ažman (vsi Sava), Val. Malej (Slov. Javornik) in Franc Hlade (Jesenice). V nadzorstvo so bili pa izvoljeni zz.: Ivan Malenšek, Ivan Mulej, Mici Ropretova (Sava), Franc Dolinar, Anton Tušar (Slov. Javornik-Kor. Bela), Jakob Rainer (Borovlje), Franc Jeraša (Jesenice), Anton Rekelj (Bl. Dobrava) in Martin Jakopič (Sp. Gorje). Na skupni seji so bili izvoljeni za predsednika načelstva z. Ivan Čelesnik, za podpredsednika z. Joža Sušnik, za predsednika nadzorstva pa z. Ivan Malenšek, za podpredsednika pa z. Ivan Mulej. Vsi omenjeni člani načelstva in nadzorstva so vplivni in vodilni delavci v zadrugnem in strokovnem gibanju delavstva v jeseniškem revirju. Pri predlogih je rešil občni zbor še nekaj lepih nasvetov posameznih oddajališč in jih izročil v izvršitev novemu načelstvu. — Pričakovati je, da bodo novi močje v zadrugnem vodstvu izvršili dano jim nalogo in bodo enako dosedanjemu vodstvu vršili uspešno in koristno delo v prid procvitu gospodarske osamosvojitve in utrditve jeseniškega delavstva. Naj jih spremlja pri tem delu mnogo uspehov!

Napačno ga je razumel. Na cesti sta se srečala dva prijatelja, ki sta se oba pred pol letom na isti dan poročila. »Ah,« je zahrepenel prvi, »veš, moja žena je angel!« Nato drugi: »Potem si pa res srečen, moja pa še živi!«

Tivar obleke

Dober zimski plašč za malo denarja

Pazite na našo zaščitno znamko in tovarniške cene! Pazite pred ponaredbami!

lahko kupite v najboljši kvaliteti po izredno nizki ceni za

Din 390.—, Din 440.—

Obiščite naše prodajalne:

Aleksandrova 7
Maribor, Glavni trg 2

Celje, Kralja Petra c. 29
Ptuj, Slomškova ulica 3

in Vi se boste lahko sami prepričali o resničnosti zgornje trditve.

Prost ogled brez obveznosti!

Art. L. No.

50

Prodajna cena

Din

Prodajna cena

Pazite na zgoraj označeno ceno!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Vloge obrestujemo po 5 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.